

92-åring spänstig farbror:

Tre generationer i Bogen har kört post i socknen

— Från vår utsände —

BOGEN, tisdag. (NWT)

Med ett stort fång ved på ryggen kommer Anders i Jorsla knogande uppför backen och skratrar gott, då vi insisterar på att det kanske är en väl så tung börda. När han väl befriat sig från bränset, kilar han kvickt som en vessla över köksgolvet. Och ändå påstår han sig ha fått något tillfälligt ont i ena benet. "Men jag har hjälpmedel, så det ska nog snart vara bra igen", försäkrar Anders med en glimt i ögonvrån.

Anders Nyström heter han och är Bogens äldste med snart 92 år på nacken. Det där med åldern är hart när otroligt, när man ser Anders i rörelse och lyssnar till hans berättelse från "den gamla, goda tiden". Klart omdöme och ett fenomenalt minne för data och händelser är utmärkande för denne skogsbygdens grand old man, som har sin egen oförblommerade åsikt om nutidens flärd och ungdomens nöjesjakt.

— Nu åker dom bil ända ner till Gräsåker för att komma på en bio, säger han. Vid invändningen att dagens jäktade människor behöver avkoppling, har gamle lantbrevbäraren repliken kvickt till hands:

— Men till kyrkan finner dom inte! Det är rent skamligt så lite folk som där är. Och han får medhåll av sonhustrun, norskfödda fru Emma från Austmarka, som vistats i Bogen jämna 40 år nu i maj.

Gick 75 mil i månaden för 36 kr.

Anders Nyström tjänade på sin tid postverket som lantbrevbärare på sträckan Treskog—Bogen och senare Bogen—Mitandersfors under 34 års tid. De fjorton första åren vandrade han till fots med posten från Treskog. Det blev en sträcka på fulla fem mil varje gång tur och retur. Utom postväskan hade han också för det mesta en hel del andra skickebud, ty på den tiden fanns ingen affär i hemtrakten. För varje "vänning" betalade postverket 2 kr. och 90 öre, berättar Nyström. Med tre "vänningar" i veckan blev det c:a 36 kr. i månaden för en familj med hustru och sex barn.

"Men jag klara mej lall", deklarerar han med eftertryck. "Vi hade jordbruk vid sidan om och tre kor. Och ett par storstövlar kostade bara 12 kr." De sista 20 åren hos posten var inte fullt så mödosamma, eftersom han då körde den korta sträckan mellan Bogen och

Mitandersfors. Då hann han emellertid slita ut flera cyklar. Det är klart, att postbärningen var mödosam många gånger. Vid tre tillfällen under de första åren måste han åka löpskidor ner till Treskog, då inga vägar fanns plogade. Bestående minnen från lantbrevbärarknoget är den stora silvermedalj N. fick mottaga av Patriotiska sällskapet 1934 samt pensionen från postverket. Bådadera lika uppskattade.

Då Anders slutade hos postverket 1943 fick han Patriotiska Sällskapets stora silvermedalj, som han visar upp på bilden.

Frusen havre och rutten sill nödårskost

Anders Nyström är född i Nyback uppe på höjda i samma församling och han gick i skola 103 dagar i Klockargården hos magister Hallgren. Denne var en sträng herre. "Där fick man örfilar så de smock." "Och käppen vankades också ibland." Anders tycks i alla händelser redan då ha visat vad

han dög till. "Jag var hemmalärd, så jag fick sitta med en sexton-åring och läsa katekesen, för han kunde inte ett ord." "Skolfrukosten" under Nyströms skoltid utgjordes av jordäppel, sill och en brödbit, ja "då va kosten då", sammanfattar 92-åringen sina barnomsminnen.

Efter skolan började omgående kampen för tillvaron och då var ortsborna för det mesta hänvisade till patron Ljungmark på Mitandersfors. Karlarna kom upp i 65 öre dagen, medan kvinnfolken fick nöja sig med 40 — men då fick de hålla kosten själva. 1867—68 var särskilt svåra nödår uppe vid gränsen. "Då fick vi äta frösen havre och rötten sill, men bark slapp vi här i Bogen." Smederna vid bruket torkade potatisskal och blandade i den frusna havren till brödbaket.

Enda belysning Anders minns från barnåren var lågan från spritade stickor. Lampolja fick man inte förrän han var uppväxt och den kostade 40 öre "kvarteret", vilket motsvarar 1/3 liter. Men lampor saknades för oljan. Då klarades saken genom att oljan hälldes i en flaska. Ett hål borrades i korken och en trådända drogs ner i oljan. På så sätt fick man "ett litte lys".

Lantbrevbärningen har blivit tradition

När förtjänsten uteblev i hembygden, lockade Norrland.

— Vi strök iväg i stora hopar över Lekvattnet, Vitsand, Nyskoga och över Malungsskogen. Men det var kalla vintrar, dåliga kojor och skrala förtjänster. Högsta dagpenning vid Tunadals såg utanför Sundsvall blev för Nyström 2 kr. som lastare av virke på båtarna i hamnen. Där var holländare, engelsmän och norska skutor, omtalar han. Så småningom lessnade Anders på norrlandsfärderna och tog anställning som lantbrevbärare år 1900.

Som en lustig tillfällighet kan nämnas, att det diplom som hör till förtjänstmedaljen var daterat för 21 år sedan den 26 april — exakt samma dag som NWT hälsar på hemma hos Anders i Jorsla. Och lite mer kuriosas att ej förglömma — den gamle hedervärde lantbrevbäraren har en son i Gunnarskog, Johan Nyström, som följt i faderns fotspår och nu ävenledes är pensionerad efter 33 tjänsteår. Den sistnämndes son har nu i sin tur börjat. Kommer yrket att gå i arv i ännu fler släktled?

Det är klart att en kärnkarl som Anders inte anfäktats av sjukdom under sin 92-åriga levnad — jo, det var så sant, vid ett tillfälle låg han en månad i ledgångsreumatism. Den gången kurerades han av sin duktiga hustru tack vare de tallbarrsbad hon ställde i ordning åt honom. De tycks ha god verkan än. Anders äter, sover och mår gott. NWT lovar att återkomma till 100-årsdagen!

Nilw.